

MINISTERSTVO
ŠKOLSTVA, VÝSKUMU,
VÝVOJA A MLÁDEŽE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

NÁVRH POSTUPU RIEŠENIA ORGANIZAČNÝCH ZMIEN V ZÁKLADNEJ ŠKOLE

v súvislosti s reformou vzdelávania vyplývajúcou
z implementačných úloh Plánu obnovy a odolnosti SR

Komponent 7 Vzdelávanie pre 21. storočie
Reforma 1 Reforma obsahu a formy vzdelávania –
kurikulárna a učebnicová reforma

Dokument bol pripravený na základe stretnutí a vstupov Pracovnej skupiny k organizačným zmenám na základných školách, ktorá bola zriadená v gescii štátneho tajomníka I, z dôvodu potreby riešenia organizačných zmien v základných školách, ktoré vyplývajú z obsahu nového štátneho vzdelávacieho programu usporiadaného do troch vzdelávacích cyklov a zo zmeny rozdelenia ročníkov v dvoch stupňoch vzdelávania.

Harmonogram reformy

Štátny vzdelávací program pre základné vzdelávanie (ďalej len „ŠVP“), ktorý schválil dňa 31. 3. 2023 pod č. 2023/831:7-A2140 minister školstva a podľa ktorého sa môže uskutočňovať výchova a vzdelávanie **od prvého ročníka:**

- od školského roku 2023/2024 v základných školách, s ktorými bola uzavretá dohoda o experimentálnom overovaní,
- od školského roku 2024/2025 alebo 2025/2026 v základných školách na základe registrácie školy v rezortnom informačnom systéme (4Q 2023, resp. 3Q 2024),
- **Všetky základné školy majú povinnosť postupovať podľa nového ŠVP vo výchove a vzdelávaní od prvého ročníka od školského roku 2026/2027.** Bližšie informácie nájdete na webovej stránke www.vzdelavanie21.sk.
- Je potrebné, aby si zriaďovatelia a riaditelia neplnoorganizovaných škôl vybrali vhodné modelové riešenie odkedy sa ich 1. ročník bude vzdelávať podľa nového ŠVP z dôvodu vypracovania školského vzdelávacieho programu. **Realizácia modelového riešenia môže prísť do 3 rokov odkedy sa ich 1. ročník bude vzdelávať podľa nového ŠVP.**
- Školy budú financované tak, ako doteraz cez normatívny príspevok.

Pred výberom vhodného modelového riešenia organizačných zmien si škola so zriaďovateľom pomenuje svoje očakávania aj vlastné možnosti a porovná ich s možnosťami uvedenými v prílohe Modelové riešenia organizačných zmien v ZŠ (ďalej len „Príloha 1“) a v prílohe SWOT analýza modelových riešení (ďalej len „Príloha 2“). Dôkladne zvážia všetky riziká, ktorých riešenie by bolo nad ich sily, zdroje a možnosti. Následne si škola spolu so zriaďovateľom zvolí jedno z modelových riešení a riadi sa uvedeným postupom.

Modelové riešenia sú nasledovné:

1. Škola len s prvým cyklom vzdelávania (1. – 3. ročník)
2. Škola s prvými dvomi cyklami vzdelávania (prvý stupeň 1. – 5. ročník)
3. Neplnoorganizovaná základná škola sa zmení na elokované pracovisko plnoorganizovanej školy

1. Škola len s prvým cyklom vzdelávania (1. – 3. ročník)

Postup po výbere riešenia:

1. Zriaďovateľ vykoná kontrolu zriaďovacej listiny školy a zabezpečí:

- zosúladienie údajov podľa zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“),
- zosúladienie údajov podľa zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „596/2003 Z. z.“).

Zosúladienie typu školy s platnou legislatívou je v kompetencii zriaďovateľa.

Prípadnú zmenu vyznačí v dodatku zriaďovacej listiny školy.

Uvedené nezakladá požiadavku na zmenu v sieti v prípade, ak sa nejedná o údaje vedené v sieti škôl a školských zariadení Slovenskej republiky (ďalej len „sieť“) podľa § 15 ods. 4 zákona č. 596/2003 Z. z.

Vzhľadom na to, že normatívne financovanie regionálneho školstva je zjednodušené povedané financovaním podľa počtu žiakov, zriaďovateľ si pri výbere len prvého cyklu uvedomuje možné zníženie počtu žiakov a tým pádom aj normatívnych finančných prostriedkov.

2. Zriaďovateľ školy informuje o svojom zámere znížiť počet ročníkov v škole, zriaďovateľov všetkých dostupných plnoorganizovaných škôl, aby sa pripravili na zvýšený počet žiakov štvrtého ročníka.

- Obec (ako zriaďovateľ verejných základných škôl) upraví všeobecne záväzným nariadením školský obvod základnej školy zriadené obcou pre žiakov 1. až 3. ročníka, ale taktiež je povinná zabezpečiť pre svojich obyvateľov, t. j. žiakov 4. až 9. ročníka základnej školy spoločný školský obvod v súlade s § 8 zákona č. 596/2003 Z. z.
- Plnoorganizované školy, ktoré nemajú dostatočné priestorové kapacity na prijatie žiakov 4. ročníka zo spádovej školy/spádových škôl, informujú o danej skutočnosti zriaďovateľa školy, ten následne informuje príslušný regionálny úrad školskej správy (ďalej len „RUŠ“).

Ak budú plnoorganizované školy potrebovať rekonštruovať priestory, náklady musí znášať zriaďovateľ. V zákone č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov (ďalej len „597/2003 Z. z.“) je možnosť na získanie finančných prostriedkov na uvedený účel len cez § 6c – dotácie, prípadne pri školách v zriaďovateľskej pôsobnosti regionálnych úradov školskej správy, prostredníctvom kapitálových výdavkov podľa § 7 ods. 9 výstavbu, prístavbu, modernizáciu a rekonštrukciu školských objektov.

- Zriaďovatelia si preveria kapacitu a možnosti dopravy žiakov 4. ročníka do dostupných plnoorganizovaných škôl.

2. Škola s prvými dvomi cyklami vzdelávania (prvý stupeň 1. – 5. ročník)

Postup po výbere riešenia:

1. Zriaďovateľ zváži priestorové kapacity školy a prípadnú potrebu kapitálových výdavkov na vznik nových priestorov rieši **z vlastných aktuálne dostupných zdrojov**.
2. Zriaďovateľ vykoná kontrolu zriaďovacej listiny školy a zabezpečí:
 - zosúladenie údajov podľa školského zákona,
 - zosúladenie údajov podľa zákona č. 596/2003 Z. z.

Zosúladenie typu školy s platnou legislatívou je v kompetencii zriaďovateľa.

Prípadnú zmenu vyznačí v dodatku zriaďovacej listiny školy.

Uvedené nezakladá požiadavku na zmenu v sieti v prípade, ak sa nejedná o údaje vedené v sieti podľa § 15 ods.4 zákona č. 596/2003 Z. z.

3. Zriaďovateľ školy informuje o svojom zámere rozšíriť počet ročníkov v škole zriaďovateľov spádových plnoorganizovaných škôl, aby sa pripravili na znížený počet žiakov piateho ročníka.

- Obec (ako zriaďovateľ verejných základných škôl) upraví všeobecne záväzným nariadením školský obvod základnej školy zriadenej obcou pre žiakov 1. až 5. ročníka, ale taktiež je povinná zabezpečiť pre svojich obyvateľov, t. j. žiakov 6. až 9. ročníka základnej školy spoločný školský obvod v súlade s § 8 zákona č. 596/2003 Z. z.

4. Neplnoorganizovaná škola si overí priestorové a personálne kapacity na školské vyučovanie, ale aj na plnenie výchovy a vzdelávania v školskom klube detí (ďalej len „ŠKD“) a nedostatky rieši **v spolupráci so zriaďovateľom**.

- Následne si škola zabezpečí potrebný počet pedagogických a odborných zamestnancov podľa vlastných potrieb, dostupných kapacít a s využitím možností, ktoré vyplývajú z platnej legislatívy (§ 49 Pracovný pomer na kratší pracovný čas, § 58 dočasné pridelenie zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov).
- Škola so spojenými ročníkmi si nastaví ich spájanie podľa možností svojho školského vzdelávacieho programu a vlastných priestorových aj personálnych kapacít v zmysle platnej legislatívy (§ 30 ods. 2 školského zákona).

Ak budú školy pri výbere prvého a druhého cyklu potrebovať rekonštruovať priestory, náklady musí znášať zriaďovateľ. V zákone č. 597/2003 Z. z. je možnosť na získanie finančných prostriedkov na uvedený účel len cez § 6c – dotácie, prípadne pri školách v zriaďovateľskej pôsobnosti regionálnych úradov školskej správy, prostredníctvom kapitálových výdavkov podľa § 7 ods. 9 výstavbu, prístavbu, modernizáciu a rekonštrukciu školských objektov.

3. Neplnoorganizovaná základná škola sa zmení na elokované pracovisko plnoorganizovanej školy

Elokovaným pracoviskom podľa zákona č. 596/2003 Z. z. sa rozumie trvalo zriadený uzatvorený priestor, v ktorom sa uskutočňuje pravidelná výchovno-vzdelávacia činnosť a **riadi sa školským vzdelávacím programom školy**, ktorej je súčasťou.

Elokované pracovisko **nie je právnickou osobou** a zriaďuje sa ako súčasť školy alebo školského zariadenia.

Postup po výbere riešenia:

1. Zriaďovateľ spolu s riaditeľom dotknutej neplnoorganizovanej školy sa dohodnú na výbere plnoorganizovanej školy, ktorej súčasťou sa základná škola plánuje stať vo forme elokovaného pracoviska.
2. Zriaďovateľ neplnoorganizovanej základnej školy osloví zriaďovateľa zvolenej plnoorganizovanej školy a navrhne mu svoje rozhodnutie.
3. Zriaďovatelia sa spolu s riaditeľmi všetkých dotknutých škôl dohodnú na všetkých náležitostiach vzájomných vzťahov a vzájomnej spolupráce (zákon v tomto prípade neukladá ani negarantuje dodržiavanie takto dohodnutých náležitostí).

Ak budú školy pri výbere tohto modelového riešenia potrebovať rekonštruovať priestory, náklady musí znášať zriaďovateľ. V zákone č. 597/2003 Z. z. je možnosť na získanie finančných prostriedkov na uvedený účel len cez § 6c – dotácie, prípadne pri školách v zriaďovateľskej pôsobnosti regionálnych úradov školskej správy, prostredníctvom kapitálových výdavkov podľa § 7 ods. 9 výstavbu, prístavbu, modernizáciu a rekonštrukciu školských objektov.

*Financovanie škôl a školských zariadení podľa zákona č. 597/2003 Z. z. je nastavené ako **financovanie na zriaďovateľa**, v tomto prípade **na zriaďovateľa kmeňovej školy**, ktorému budú napočítané normatívne finančné prostriedky na základe celkového počtu žiakov, ktoré zahŕňajú aj elokované pracovisko.*

4. Ďalej je potrebné vykonať administratívne úkony na zmenu v sieti škôl a školských zariadení v zmysle platnej legislatívy:
 - vyradenie neplnoorganizovanej školy spolu s jej súčasťami (§ 17 zákona č. 596/2003 Z. z.),
 - zaradenie elokovaného pracoviska ako súčasti plnoorganizovanej školy (§ 18 ods. 7 zákona č. 596/2003 Z. z.),
 - ak vyradovaná škola mala súčasti, predpokladá sa ich zaradenie do siete ako súčasti plnoorganizovanej školy (§ 16 zákona č. 596/2003 Z. z.).
5. Obec (ako zriaďovateľ verejných základných škôl) upraví všeobecne záväzným nariadením školský obvod základnej školy zriadenej obcou pre svojich obyvateľov, t. j. žiakov 1. až 9. ročníka základnej školy v súlade s § 8 zákona č. 596/2003 Z. z.

Zoznam príloh:

1. Modelové riešenia organizačných zmien v základných školách.
2. SWOT analýza modelových riešení organizačných zmien v základných školách.